

FA 50 ANYS

BEGOÑA SOROLLA SINISTERRA

INTERNACIONAL 1968

MARTIN LUTHER KING, ASSASSINAT

El pastor Martin Luther King, líder del moviment afroamericà, mor ferit per diversos tirs el 4 d'abril a Memphis, Tennessee. L'assassí, un home de raça blanca, va aconseguir fugir. La mort del pastor va significar un dur colp per a la comunitat negra. Martin Luther King s'havia convertit en l'adalid de la lluita per a millorar les condicions de vida dels negres i per a assegurar els seus drets civils. L'anomenada Llei de 1968 sobre els drets dels ciutadans, que arregljava, en gran part, les reivindicacions negres, estava a punt de firmar-se pel president Lyndon Johnson.

MAIG DEL 68, UNA FITA GENERACIONAL

Durant el mes de maig, França i sobretot París van viure un clima de revolució. El moviment, que va començar com una protesta estudiantil contra el caràcter arcaic i repressiu de la universitat, es va estendre a reivindicacions de caràcter general en contra de la societat i dels valors que la regien. Les protestes van començar amb la presa de la universitat de Nanterre per a pressionar les autoritats a favor de la liberalització del sistema universitari.

Van començar els enfrontaments amb la policia. El dia 6 una manifestació de 49.000 estudiants va anar contra el tancament de la universitat que havien decretat les autoritats.

El dia 7 el moviment es va radicalitzar i va adquirir un caràcter de protesta més generalitzada a l'unir-se els treballadors amb reivindicacions a favor d'una major humanització del treball, supressió de mesures autoritàries i ordenament de la producció.

En la nit del dia 8 es van produir els enfrontaments més durs amb la policia. El resultat: 720 ferits dels quals 368 en estat greu. Personalitats com Sartre i Mitterrand van brindar el suport total envers la causa. El dia 13 una crida a la vaga general paralitzà quasi tota França. Açò va tindre com a conseqüència que es trontollara el govern de De Gaulle i dimitira el ministre d'Educació.

BOB KENNEDY, ASSASSINAT

El 5 de juny és ferit en un atemptat el senador Robert Kennedy, que mor l'endemà en una clínica de Los Angeles. L'assassí, que va ser detingut poc després de l'atemptat, és un jove jordà, Sirhan Bishara Sirhan, que havia emigrat a Estats Units el 1957. Robert Kennedy havia anunciat presentar-se com a candidat a la presidència al març.

INVASIÓ SOVIÈTICA DE PRAGA

Tropes del Pacte de Varsòvia envaeixen el 20 d'Agost Txecoslovàquia. Fins a poques hores abans que les primeres unitats del Pacte de Varsòvia entraren en territori txec, els dirigents de Praga havien estat mantenint negociacions amb l'URSS per a mostrar al Kremlin que el procés democratitzador vigent no posava en perill la unitat del camp socialista. Una xarxa d'emissores clandestines, que fa constants crides a la resistència, manté informada la població sobre l'avanç de les tropes invasores. Tot indica que les autoritats soviètiques tenien decidida ja la invasió de Txecoslovàquia des de feia mesos. El procés democratitzador posat en marxa pels dirigents txecs constituïa un exemple inquietant per a la resta de països del bloc soviètic. Fideles a la política de repartiment del món en esferes

d'influència, les potències occidentals no van intervindre en el conflicte.

GRÈCIA: ELS CORONELS GUANYEN EL REFERÈNDUM.

El 29 de setembre, la nova constitució proposada als grecs pel règim militar que presidix el coronel Georgios Papadopoulos, s'aprova amb el 91,9% dels vots. La participació electoral s'eleva al 77,5% del cens.

El projecte constitucional elaborat pels coronels que governaven Grècia manté el règim monàrquic encara que desposseix el rei de la facultat d'anomenar al cap del govern. Realitzat enmig de dures mesures contra els partits polítics, el referèndum "no té la menor validesa jurídica" segons els dirigents de l'oposició que estan en l'exili. El rei Constantí, també exiliat a França, ha criticat la forma en què s'ha convocat.

1968: JOCS OLÍMPICS A MÈXIC DF

Del 12 al 27 d'octubre, set mil atletes presentats per 112 països van competir en els XIX Jocs Olímpics, amb seu a Mèxic DF. Les reticències que l'altitud de la ciutat mexicana havia propiciat, es van confirmar que eren falses i que al contrari, l'altitud de la ciutat (2.400 m) va ser favorable per al rendiment més alt en determinades proves atlètiques. Mostra d'això és el balanç de rècords batuts durant la celebració dels jocs: 29 mundials i 29 olímpics. No van faltar problemes lamentables al marge de l'esport, com l'exclusió de Sud-àfrica a causa de la segregació racista, i, en vespres de la inauguració, per la massacre de Tlatelolco.

Esportivament parlant els jocs de Mèxic van tindre protagonistes d'excepció. Bob Beamon millora en 55 cm el rècord en salt de longitud i ho col·loca en 8,90; Dick Fosbury no sols va guanyar en salt d'altura sinó que va introduir un revolucionari estil -el Fosburv Flop-. que

consistix en passar primer l'esquena sobre el llistó i que, encara que en principi fou motiu de burla, després va ser adoptat per tots els atletes.

Respecte al resultat espanyol en els Jocs, a pesar d'una nombrosa representació, no aconseguix cap medalla olímpica, encara que destaquen Ignacio Solá (9é en salt de perxa), Luis María Garriga (11é en salt d'altura) i José Luis Areta (12é en triple bot), entre d'altres.

ELECCIÓ PRESIDENCIAL DE RICHARD NIXON

El 5 de novembre, el candidat republicà a la presidència dels EUA, Richard Nixon, aconseguí el 43,4% dels vots, enfront del 42,7% de l'oponent demòcrata Hubert Humphrey, i el 15'5% del dretà George Wallace. L'ajustada victòria no va modificar en l'essencial la composició ni del congrés (243 escons per als demòcrates, enfront de 192 republicans) ni del senat (58 senadors demòcrates enfront de 42 republicans. En estes condicions, Richard Nixon va accedir a la presidència amb poders molt retallats.

ESPANYA 1968

NAIX L'INFANT FELIP DE BORBÓ I GRÈCIA

La llavors princesa Sofia de Grècia, esposa del llavors príncep Joan Carles de Borbó, va donar a llum el 30 de gener al seu primer fill baró a la clínica madrilenya de la Virgen de Loreto. L'infant va pesar en nàixer 4,300kg. El príncep Joan Carles va comunicar als periodistes congregats a la clínica que el bateig tindria lloc al Palau de la Sarsuela i que apadrinarien l'infant la reina Victòria Eugènia, iaia de Joan Carles, i son pare, Joan de Borbó. Així mateix va comunicar que s'havia acordat posar-li els noms de Felipe, Juan, Pablo, Alfonso i de tots els Sants. El bateig es va realitzar el dia 8 de febrer, i esta fou l'ocasió en què es reunia la família reial al complet des de l'enderrocament

de la monarquia -14 d'abril de 1931-. En Joan de Borbó només havia pogut tornar a Espanya dues vegades des del final de la guerra civil. Era en eixe moment l'aspirant oficial al tron i mantenia relacions tenses amb el règim del general Francisco Franco. Per la seua banda, per a la reina Victòria Eugènia, viuda de l'últim rei, Alfons XIII, era la primera vegada que tornava a Espanya des de la caiguda de la monarquia. Començava així a albirar-se que el règim franquista no tenia una altra eixida que pactar amb la monarquia que, malgrat tot, mantenia un arrelament molt fort a Espanya.

MASSIEL, GUANYADORA EN EUROVISIÓ

El 6 d'Abril es va celebrar a l'Albert Hall de Londres una nova edició del festival d'Eurovisió. En esta ocasió, el vencedor va ser, per fet, Espanya, que havia triat la cantant Massiel per a representar-la interpretant la cançó La, la, la, composta per Ramón Arcusa i Manuel de la Calba, components del conocidíssim "Dúo Dinámico". Massiel va triomfar amb un ampli marge de punts sobre el segon classificat, el representant britànic Cliff Richard, sobrevingent de l'època anterior als Beattles, que va defensar la cançó "Congratulations" i que no va acceptar de molt bon grau el triomf de la cançó espanyola."

ETA COMENÇA A MATAR

El set de juny l'organització basca ETA, que des de la V Assemblea multiplica les accions armades, assassinen el guàrdia civil José Pardines Azca. Quan el guàrdia civil intentava identificar dos sospitosos que viatjaven amb cotxe, va rebre un tir en el cap i quatre més que li remataven, una vegada caigut a terra. D'acord amb el que s'ha sabut, no es tractava d'un atemptat previst i en la persecució posterior també va morir un dels activistes, Francisco Echevarria, i el seu company, Ignacio Sarasqueta, va ser detingut. Tres mesos després, en una acció ja planejada, ETA acabava a Donostia amb la vida de Melitó Manzanos, comissari de la brigada política social.

RAIMON, VEU DE LA PROTESTA UNIVERSITÀRIA

El 18 de maig, el cantant valencià Raimon, per-

tanyent al moviment de la Nova Cançó, va cantar davant de més de sis mil estudiants en el campus de la Facultat de Ciències Polítiques i Econòmiques de Madrid. En uns quants llocs destacats del campus, figuraven algunes pancartes i moltes vegades s'ovacionà la bandera roja amb la corbella, i el martell exhibint-se, entre grans aplaudiments, un gran retrat del Che Guevara. La recaptació obtinguda es va repartir entre els treballadors de la Pegaso, els estudiants detinguts, i se'n guardà una part a unes altres activitats "subversives" en aquell moment. Raimon no va cobrar ni un duro, com així s'havia acordat prèviament. Alguns estudiants es van manifestar a l'eixida del recital, i hi hagué enfrontaments amb les forces de l'ordre públic. El rector, el degà i el delegat de la Facultat van comparéixer davant del jutge especial d'Assumptes Universitaris i es van prohibir dos recitals del cantant.

VALENCIA 1968

DESAPAREIX EL PALAU DE RIPALDA

Desapareix el palau de Ripalda, a l'entrada del passeig de l'Albereda. Va ser construït a final del segle XIX per María Josefa Paulín de la Peña, comtessa de Ripalda. Els últims comtes van morir sense deixar descendència i el palauet va ser venut, de manera que desaparegué un testimoni quasi secular de la ciutat.

PREMIS DE 1968

Juan Alfonso Gil Albors: Va guanyar el Premi València de Literatura, corresponent a la modalitat de teatre, i dotat amb 100.000 pessetes. L'obra guardonada va ser la comèdia titulada El cau.

Noel Clarasó: L'Olimpíada de l'Humor va concedir el premi de novel·la a l'obra titulada Departamento 10. En l'acte, celebrat en el Principal, va actuar de mantenidor Evaristo Acevedo i va ser proclamada reina Monserrat Bertrián, popular model publicitària de televisió.

Isidro Juliá Avellaneda: Poeta guanyador de la Flor Natural dels LXXXV Jocs Florals. La reina va ser Maria del Pilar Gómez Casañ i el mantenidor José Joaquín Viñals Guimerá, director de la Caixa d'Estalvis.

Juan Regla Campistol: Va rebre el Premi Francisco Cerdá Roig, en suport dels estudis d'investigació, convocat per a la branca de Lletres. Està dotat amb 50.000 pessetes i ha sigut per a este catedràtic d'Història Moderna de la Facultat de Filosofia i Lletres de la Universitat de València.

Amado Blanquer: Va obtenir el Premi Joan Senent, que atorgava la Caixa d'Estalvis i Mont de Pietat, amb la Simfonia muntanyenca.

Eduardo Cifre Gallego: Li va ser concedida la menció de la Diputació en direcció d'orquestra. La de piano va ser per a Juan Miguel Carbonell Gras.

DOS APARCAMENTS SUBTERRANIS: AL PALAU DE PARCENT I A LA PLAÇA DE LA REINA

En 1968 se va obrir el concurs per a la construcció i explotació de dos aparcaments subterranis. Un estaria als solars del derruït palau de Parcent i un altre a la plaça de la Reina. A més, n'hi hauria un de tercer, elevat, en el carrer de Guillem de Castro. En els monuments, se'n va instal·lar un de Walt Disney als Jardins del Reial, i l'escultura El crepuscle a la plaça de Sant Francesc de Borja. Finalment, es va col·locar el pedestal per al bust del pintor Marçal de Sas als jardins de Sant Agustí.

TANCA L'ESTACIÓ CENTRAL D'ARAGÓ PER A PROLONGAR EL PASSEIG AL MAR

Al maig va deixar de prestar servici i es va tancar al tràfic comercial i de viatgers l'estació ferroviària València-Albereda, antiga Central d'Aragó, que va ser inaugurada l'any 1902. El tancament de l'estació permetria efectuar la prolongació del passeig al Mar. També es podrien desmantellar les vies i derrocar la caseta i les construccions addicionals situades enfront del pont de Ferro. A més, es podria escometre la urbanització dels carrers benefi-

ciats per la supressió de l'antic traçat del tren València-Tarragona. D'altra banda, el 6 de novembre va quedar inaugurat el nou mercat de Palau de Valdés, al carrer del mateix nom. Va ser construït per als venedors del desaparegut mercat a l'aire lliure de Sant Sebastià, que no es van traslladar al de Rojas Clemente.

Finalment, entrà en servici el pont del Real després de les obres d'ampliació per a descongestionar la circulació. El pressupost fou de 30 milions de pessetes.

OBRIN ELS INSTITUTS D'ENSENYANÇA MITJANA SOROLLA I BENLLIUERE

Al març van començar unes excursions curioses, per a visitar les obres del Pla Sud de desviació del Túria. Els autobusos eixien diumenges i festius. En matèria educativa, s'han construït i posat en servici els Instituts d'Ensenyança Mitjana: Sorolla, al districte marítim, i Mariano Benlliure, al carrer d'Alboraia.

Segueix en fase de construcció un institut mixt a l'avinguda de Castella, i un altre, femení, al polígon de la Font de Sant Lluís. També es va acordar la col·laboració econòmica de més de cinc milions de pessetes per a l'adquisició de terrenys, amb destinació a la construcció de la universitat laboral, al terme municipal de Xest.

CONCEDIT EL RANG DE SUPERIOR AL CONSERVATORI

El Govern ha atorgat el rang de Conservatori Superior al fins ara Conservatori Professional de València. També relacionat amb la música, l'Ajuntament de València ha atorgat a José Iturbi, pianista de prestigi internacional, el títol de fill predilecte de la ciutat. D'altra banda, el 15 de febrer l'Orquestra Municipal de València va estrenar l'Adagio, del compositor saguntí Joaquín Rodrigo.

SETMANA SANTA 1968

La setmana santa de 1968 va tindre lloc del 7 al 14 d'abril. Aquell any el llibre que edita la Junta Major canvia de format i passa d'un poc més d'una quartilla a la quasi grandària actual. Incrementa els anunciants i les pàgines dedicades a les confraries.

Ens oferix en la portada un cartell d'Arturo Romero, en què podem veure, al centre el dibuix, un crucifix de tall avantguardista sobre una creu blanca i rodejada de puntes de capirotos. El text és *Semana Santa Distrito Marítimo. València. Solemnes procesiones patrocinadas por el Excelentísimo Ayuntamiento de València. Comença el contingut del llibre amb l'oració composta per Pau VI amb motiu del III Congrés de l'Apostolat dels laics, en què quasi al final de l'oració ens diu: "Feu també, Senyor, que sapiem unir millor els nostres esforços amb tots els hòmens de bona voluntat, per a aconseguir plenament el bé de la humanitat en la veritat, en la llibertat, en la justícia i en l'amor. Amén"*

Després de la composició del consell de govern de la Junta Major i del saluda del vicari capítular de València, continua amb el saluda del prior Vicent Gallart, i s'hi afeg un saluda del ministre de Justícia, Antonio M^a d'Oriol i Urquijo, que sembla que estarà durant la Setmana Santa al marítim, compartint amb la Junta les processons.

S'anuncia el pregó, que se celebraria el 30 de Març als locals de l'Ateneu Marítim, a càrrec d'Antonio Damiá Maiques, metge i autor de llibres com *El viejo Cabañal* i *De la playa al puerto*.

Cal destacar en este exercici la creació de tres germandats: a la parròquia de Sant Rafael, la nova confraria infantil de l'Entrada Triomfal a Jerusalem, i la benedicció de la imatge titular el matí del Diumenge de Rams. A la vesprada d'eixe mateix dia, i a la mateixa parròquia, la presentació de la Santa Germandat de la Mort i Resurrecció del Senyor.

A la Parròquia de la Mare de Déu dels Àngels a les 8:30 de la vesprada es va presentar la Confraria de Jesús amb la Creu.

El dissabte 6 d'abril, vespra de Diumenge de Rams, es va beneir a la Parròquia de la Mare de Déu del Rosari el nou estendard de la Germandat del Santíssim Crist dels Afligits.

Així mateix, el Dilluns Sant a la Parròquia de Sant Rafael, a les 7:30 de la vesprada, es va beneir el nou trono de la Germandat de Maria Santíssima de las Angustias.

Front a les 16 confraries, germandats i corporacions de l'any anterior, en 1968 varen participar 19 confraries. L'orde de formació del Sant Soterrar seria el següent: Hermandad infantil Entrada Triunfal en Jerusalén, Hermandad del Santo Cáliz de la Cena, Corporación Armada de Pretorianos, Germandat Santíssim Ecce-Homo, Hermandad de Jesús con la Cruz, Corporación Armada de Sayones, Hermandad escolar del Santo Encuentro, Hermandad del Santísimo Cristo del Perdón, Hermandad del Santísimo Cristo de los Afligidos, Hermandad del Santísimo Cristo del Salvador, Hermandad del Santísimo Cristo del Buen Acierto, Hermandad del Santísimo Cristo del Salvador y del Amparo, Hermandad del Descendimiento del Señor, Hermandad de María Santísima de las Angustias, Corporación Armada de Granaderos de la Virgen Nuestra Señora de los Dolores (parròquia de la Mare de Déu dels Àngels), Corporación Armada de Granaderos de la Virgen (parròquia de la Mare de Déu del Rosari), Santa Hermandad de la Muerte y Resurrección del Señor y Hermandad del Santo Sepulcro.

Fou curiós eixe any l'ordre de formació en la Desfilada de Resurrecció: Saions, Pretorians, germandats, i el tancament la desfilada, amb les corporacions de Granaders.